

Štev. 197.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje
izvora: Unione Pubblicità Italiana

Ljubljani, v četrtek, 28. avgusta 1941-XIX

Leto VI.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Eroica resistenza dei difensori nell'Africa Orientale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa Settentrionale a Tobruk, tiri delle nostre artiglierie contro mezzi corazzati britannici. Velivoli inglesi hanno lanciato numerose bombe su Tripoli e Bengasi: qualche vittima e alcuni danni. La difesa contrerea di Bengasi ha abbattuto in fiamme un apparecchio nemico.

Nell'Africa Orientale l'avversario ha sferrato un violento attacco contro le nostre posizioni avanzate di Uolkefit che gli eroici difensori, appog-

giati anche da nostri aerei, contendono con accanimento alle soverchianti forze britanniche. Nei restanti settori dello scacchiere di Gondar, vivaci scontri delle nostre truppe contro forti reparti avversari, ai quali sono state inflitte perdite notevoli.

Nel Mediterraneo Centrale nostri velivoli da caccia hanno impegnato combattimento con una formazione nemica numericamente superiore: due Hurricane sono stati abbattuti.

L'Aeroporto di Micabba (Malta) è stato nuovamente attaccato da unità della aeronautica.

Vojno poročilo št. 448

Junaška vztrajnost branilcev v Vzhodni Afriki

Uradno vojno poročilo št. 448. pravi:

Severna Afrika: Pri Tobruku je naše topništvo streljalo na britanska oklopna vozila. Angleška letala so vrgla številne bombe na Tripoli in Benghazi, ki so povzročile nekaj žrtev in škode. Protiletalska obramba v Benghaziju je v plamenih zbila en angleški aparat.

Vzhodna Afrika: Nasprotnik je začel s hudim napadom proti našim prednjim postojan-

kam v Uolkefitu, katerega branijo junaški branilci, katerim pomagajo tudi naša letala s sridostjo proti močnim sovražnim oddelkom, katerim so prizadejali znatno škodo.

V osrednjem Sredozemlju so naša letala letala začela boj s številno nadmočno formacijo. Dva Hurricane sta bila zbita. Enote Kr. letalstva so napadle letališče Mikaba na Malti ponovno.

Vojna med Perzijo ter Anglijo in Rusi

Teheran, 28. avgusta. s. Perzijski prestolonaslednik je prevzel poveljstvo nad četami, ki se upirajo vdoru Angležev in Sovjetov na osrednjem bojišču.

V šahovi palači je bila izredna seja vlade in zbornice. Predsednik je prosil poslance, naj ne stavijo nobenih vprašanj na vlado.

Predsednik vlade Ali Mansur je na izredni seji zbornice imel govor, v katerem je dejal, da je vlada ob začetku sedanjih vojne razglasila najstrožjo nevtralnost. Njena politika je bila prijateljska in obzirna do vseh držav, ki imajo zveze s Perzijo, zlasti pa s sosednjimi državami. Na to politiko sta Anglija in Rusija odgovorili z napadom. Prazna so bila vsa zagotovila angleški in sovjetski vladi, da Nemci, kar jih je v Perziji, ne predstavljajo nobene nevarnosti, ker perzijska vlada izvaja stalno in kar najstrožje nadzorstvo nad vsemi tujci. Prav tako ni obveljal predlog perzijske vlade, da je pripravljena zmanjšati število Nemcev v državi, da bi tako pomirila Anglijo in Rusijo.

Brez vojne napovedi in brez poprejšnjega opozorila so angleške pomorske sile napadle perzijska pristanišča, angleška letala so bombardirala nekaj mest, sovjetske čete pa so vdrle v državo.

Teheran, 28. avgusta. s. Perzijska brzojavna agencija poroča, da so Angleži in Rusi bombardirali kakih petnajst mest, kar je povzročilo veliko žrtev med civilnim prebivalstvom, vojaška škoda pa je bila majhna.

Posebne izjave perzijskih listov poročajo, da so Rusi, ki prodirajo v Tabris, bombardirali nekaj mest v Azerbejdžanu. Angleži so napadli Komarsar in Bakir Šapur ter bombardirali Ahvars. Druga velika angleška motorizirana kolona napreduje od Kapikina proti Kermanšaku. Povsod se Perziji hrabro upirajo. Šest angleških letalnikov je metalo letake na prestolnico Teheran.

Nadaljevanje zavezniških uspehov na vzhodnem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 28. avgusta. s. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj izdalo naslednje uradno vojno poročilo:

Kakor je bilo že posebej sporočeno, so oklepniški oddelki armade generalnega polkovnika Kleista dne 25. avgusta po težkih bojih v naskoku zavzeli mostišče Dnjepropetrovsk in tudi mesto samo. Tudi v bližini Dnjeprovskega izliva in južno od Kijeva so bile premagane zadnje čete sovražnika, ki so dajale še odpor na zapadnem bregu Dnjepra, delno v boju ob blizu. Vzhodno od Velikje Luki je bila masa 22. sovjetske armade po večdnevni trdovratni boji obkoljena in uničena. Nad 30.000 ujetnikov in 400 topov je padlo v naše roke. Izredno velike izgube sovražnika so ugotovljene v več kot 40.000 mrtvih.

Med Ilmenskim jezerom in Finskim zalivom, kakor tudi pred Talimom in na finski fronti potekajo operacije nadalje uspešno. Letalstvo je zadalo težke udarce zbiranju čet vzhodno od Kijeva in je uničilo s trajnim uspehom železniško omrežje zapadno od Moskve in v prostoru okoli Leningrada. V finskem zalivu so odredili bojnih letal potopili štiri sovjetske transporte čet s skupno 9000 tonami, poškodovali štiri nadaljnje transporte čet hudo in dosegli bombe zadetke na 1 rušilca in enega vodjo flotilje. Dva nadaljnja rušilca sta bila vzhodno od Ribiškega polotoka hudo zadeta.

Budimpešta, 28. avgusta. s. Madžarska brzojavna agencija poroča:

Ob spodnjem toku Dnjepra se je bitka za osvoboditev mostišča končala s popolnim uspehom za zavezniške čete. Siloviti sovražnikov odpor je

bil strit, čeprav je sovjetsko vrhovno poveljstvo vrglo v spopad vse razpoložljive sile. Veliki uspehi v Ukrajini bodo imeli močan vpliv na sovjetsko vojno uspešnost. Rusija je že v veliki meri brez surovin in brez glavnih prometnih poti, ki bi ji mogle zagotoviti morebitno oskrbo iz tujine, zato je zdaj v hudih težavah. Vojaški pretresi ta položaj še otežujejo. Operacije na finskem bojišču in v Estoniji se pospešujejo, tako da so pred durmi veličastni uspehi. Nemške čete so prezele železniške zveze med Moskvjo in Leningradom in so zdaj nekaj kilometrov od tega mesta.

Berlin, 28. avgusta. s. Ob vzhodnem toku Dnjepra je nekaj sovjetskih topničark poskušalo napasti nemške postojanke. Potopljenih je bilo 15 sovjetskih ladij s strojinicami ali pa s topovi.

Ameriško vmešavanje v evropsko vojno:

Letalska proga za bombnike iz Amerike čez Afriko do Kavkaza in Perzije

Bern, 28. avgusta. DNB. Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona, da je Amerika pripravljena dejansko nastopiti vsaj v tistih predelih sveta, ki naj v prvi vrsti pridejo v ameriško vplivnostno območje. To dokazuje prošnja glavne ameriške letalske družbe Panamerican Airways, da naj ji vlada podeli dovoljenje za letalsko progo čez južno Atlantsko morje. Vlada zahteva, naj družba uredi letalsko progo čez južno Ameriko v Afriko, in sicer tako, po kateri bodo lahko leteli tudi bombniki, ki jih Amerika pošilja na Vzhod.

Oporišča za to progo bi bila New York ali Baltimore kot izhodišče, nato pa San Juan na otoku Portorico, Port of Spain na otoku Trinidadu, Para in Natal v Braziliji. Od ondod bo proga držala čez južni del Atlantskega morja do zahodnoafriških oporišč Monrovijs in Bathurst v angleški koloniji Gambiji. V Afriki bi bilo naslednje oporišče Leopoldville v belgijskem Kongu, ki je v vojni s silami Osi. Tam se bo proga razcepila na dve: proti južni

Afriki in proti angleški vzhodni Afriki. Iz angleške vzhodne Afrike bo proga s lahkoto mogoče potegniti v Egipt in Sirijo ter na Kavkaz, pa tudi v Perzijo. Angleški tisk spravlja ta načrt v zvezi z večkrat poudarjeno odločenostjo Združenih držav, da ne bodo pustile, da bi važna oporišča v zahodni Afriki, zlasti pa Dakar, padla v roke Nemcem.

Uradna izjava glede Nemcev v francoski Afriki

Berlin, 28. avgusta. s. V nemških političnih krogih z zanimanjem poudarjajo izjavo francoske uradne poročevalske agencije, ki razglša, da v francoski Zahodni Afriki ni nemških državljancev. Gre za francoski varnostni ukrep, ki utegne biti precej pomemben z ozirom na nove angleške trditve, da držav, v katerih se svobodno gibljejo nemški državljani, ni mogoče imenovati nevtralnih, kar se z drugimi besedami pravi, da je mogoče biti nevtralen le, če se vključiš brezpogojno v angleško-rusko fronto.

La Principessa di Piemonte visita i centri di assistenza della FIAT

Torino 28. L'Altezza Reale la Principessa di Piemonte ha visitato ieri le casse mutue »FIAT« e la colonia »Costanzo Viano«. Alle casse mutue Fiat l'Augusta Principessa che è stata ricevuta dal Presidente della Fiat Sen. Agnelli e dai dirigenti, ha visitato minutamente i diversi reparti della complessa organizzazione alla quale fanno capo 140 Milla iscritti dimostrando particolare interesse alle illustrazioni che il Sen. Agnelli le forniva sul funzionamento dei vari servizi svolti nell'attrezzatissimo ambulatorio. Successivamente l'Augusta Signora ha visitato la colonia fluviale FIAT intitolata al nome di Costanzo Viano ricevuta dal Prefetto e dal Federale, passando in rassegna le ospiti della colonia e attraversando tutti i reparti di cui constatava la parietà e moderna attrezzatura. La visita si è conclusa con una fervida e calorosa dimostrazione da parte delle bimbe ospiti della Colonia.

Gouverneur Italijanske banke v Ljubljani

V ponedeljek je prišel v Ljubljano guverner Italijanske banke Ekse. Vincenc Azzolini. Na postaji ga je pričakoval Visoki Komisar Ekse. Grazioli, katerega je spremljal višji inspektor Italijanske banke v Ljubljani s skupino uradništva banke.

V vladni palači, kjer so bili zbrani uradniki ljubljanske podružnice banke na čelu z ravnateljem dr. Lambertom Bilanzionjem, je Visoki Komisar prisrčno pozdravil Ekse. Azzolinija in se mu zahvalil za opravljeno delo največjega italijanske bančnega zavoda v novi italijanski pokrajini. Izrekel je inspektorju Donniniju in njegovim sodelavcem svojo največjo zahvalo za opravljeno delo v občutljivem sektorju, ki je bil njim zaupan, ter je izjavil, da je sigen, da bodo tudi v bodoče Italijanska banka in njeni uradniki nadaljevali v Ljubljani svojo utrudljivo in dragoceno delavnost.

Guverner Italijanske banke se je s svoje strani zahvalil Ekse. Grazioliju za tople in prisrčne besede priznanja, ki jih je izrekel uradništvu banke.

Visoki Komisar in Guverner Banca d'Italia sta potem obravnavala vprašanja, ki tičejo bančne probleme nove pokrajine.

Vesti 28. avgusta

Dve angleški letali sta se spustili na Portugalskem. Posadka ju je zažgala in bila internirana.

General Franco se je vrnil z daljše nadzorstvene poti ob španski obali spet v Madrid.

Bolgarski tisk še naprej ostro obsodja nepravilni angleški in sovjetski napad na Perzijo. List »Dnes« pravi, da je Churchill imenoval šakale tiste države, ki se z vsemi silami bore za ustvaritev nove Evrope in to tisti trenutek, ko se je angleško in sovjetsko vojaštvo pripravljalo za napad na Perzijo. Med Churchillom in med šakali ni zdaj nobene razlike.

Romunski kralj Mihael je obiskal Kišinjev, prestolnico Besarabije.

Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da se je potopil rušilec »Natch«, eden izmed 50, ki jih je bila lani odstopila Amerika Angliji.

Z današnjim dnem so na Hrvaškem prenehali veljati stari jugoslovanski bankovci po 100 in po 50 dinarjev.

Ob norveški obali je neka angleška podmornica skušala napasti nemško bolniško ladjo, ne da bi se ji to posrečilo.

V Budimpešti je začel izhajati nov nemški list »Donau«. Uvodnik za prvo številko je napisal madžarski ministrski predsednik Bardonossy, ki pravi, da so Madžari imeli vedno nalogo zapirati pot napadalcem od Vzhoda. Madžarsko ljudstvo se je pogosto borilo za obrambo rimske omike in kulture in je takoj po svetovni vojni začelo z bojem proti komunizmu ter se je danes v istem boju znašlo ob strani Italije in Nemčije.

Na Danskem je pred tremi dnevi zapadel prvi sneg in sicer v zahodni Jütlandiji. Druga leta je prvi sneg tam prišel dva meseca pozneje.

Trije tovorni vlaki so skočili s tira na Bolgarskem. Ranjenih je bilo pri tem devet železničarjev.

Cilj prihodnjega angleškega napada je zdaj Sanghaj. Sanghajska mestna uprava bo najbrž v kratkem dobila angleški ultimatum pod pretvezo, kakršna je bila uporabljena tudi v Perziji, češ da v tem mestu žive nezaželeni ljudje, je izjavil časnikarjem zastopnik japonske vojske v Sanghaju.

Angleške izgube pri letalskih napadih na Nemčijo

Berlin, 28. avgusta. s. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Pri večerajšnjih poskusih napasti Nemški zaliv in obalo Kanala, je britansko letalstvo izgubilo 23 letal, od tega jih je bilo sestreljenih 11 v zračnih bojih, 4 po predstražnih ladjah, 3 po protiletalskem topništvu, 3 po iskalnih min, 2 pa je sestrelilo mornariško topništvo.

Pri napadu nemških letal v noči na 26. avg. na brodomno oporišče Aleksandrija, so bombni zadetki povzročili velika razdejavanja v pristanišču in na železniških napravah.

Britanska letala so v zadnji noči vrgla na nekatere kraje zapadne in jugozapadne Nemčije in med drugim tudi na stanovanski predel v Kölnu tušilne in zažigalne bombe. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dve napadajoči letali.

Komunistična zarota v Franciji

Pariz, 28. avg. s. Notranji minister Pucheur je dal navodila za boj proti komunizmu. V zvezi s tem je imel posvetovanje s pravosodnim ministrom in z zastopnikom vlade poslanikom de Brinonom. De Brinon je izjavil časnikarjem, da so francoske oblasti odkrile komunistično zaroto, ki naj bi povzročala spopade med prebivalstvom in med zasedbenimi oblastmi, da bi onemogočila sodelovanje. Povedal je še, da se bo posebno sodišče, ki je začelo delovati včeraj, že na prvi seji bavilo s posebno hudimi primeri tega delovanja.

Navodila Visokega Komisarja županom iz Ljubljanske pokrajine

Ljubljana, 28. avgusta.

Včeraj jutraj je Visoki Komisar sklical v vladno palačo vse župane iz Ljubljanske pokrajine. Zbora so se udeležili tudi okrajni komisarji prefekt dr. Bisia, podprefekt Zveze pomožnih središč Gatti in drugi uradniki.

Navzoč so bili še: podprefekt dr. David, podin vsi zastopniki občin v novi pokrajini.

Pred začetkom je Visoki Komisar izrekel pozdrav Kralju in Cesarju ter Duceju, kar je zboru poslušala stoji. Na Komisarjevo povelje, so vsi navzočni pozdravili po rimsko. Eksc. Grazioli je omenil navzočim globoko Ducejevo žalost ter se s pomenimi besedami spomnil postavbe stolnika Bruna Mussolinija.

Zatem je omenil, da je po ustanovitvi Ljubljanske pokrajine obiskal kakih štirideset občin. Porabil je priliko, da se zahvali županom in pa ljudstvu za sprejem, ki mu ga je priredilo kot zastopniku fašistovske vlade in stranke. Zatrnil je županom, da namerava po Ducejevih navodilih zanimati se za vse občine, bodisi velike ali male, zakaj vsa vprašanja so enako važna, če se od blizu dotikajo ljudstva. Budna skrb zastopnika fašistovske vlade torej ne bo usmerjena samo na vprašanja prestolnice, temveč na vsa središča najmanjših krajev v provinci.

Visoki Komisar je na kratko pojasnil, kaj vsebuje prva skupina javnih del ter sporočil navzočim, da bo druga skupina, ki bo odobrena čimprej, vsebovala skoraj izključno javna dela, potrebna malim pokrajinskim središčem. Dal je nato točna navodila za sestavo seznama del, ki jih je treba izvesti po različnih občinah. Seznam naj v prvi vrsti vpoštevata vodne, cestne, električne in šolske naprave.

Visoki Komisar je nato podrobno razpravljalo o vprašanju prehrane, navajal je številke in podatke o pridelavi, o dobavi in o porabi. Dal je županom popolno sliko o položaju prehrane, za uravnoteženje katere v pokrajini toliko prispevajo dovozi iz ostale države.

Eksc. Grazioli je obrnil pozornost navzočih na potrebo po čim strožji upravi, da bi se razdeljevanje količin živih prebivalstvu moglo razvijati v redu. Visoki Komisar je zapovedal županom, naj čim skrbneje razdeljujejo izkaznice po navodilih, ki so bila že dana in da naj strogo nadzorujejo razdelitev nakaznic, zlasti tistih za maslobo. Potrebno je, da vsi sodelujejo pri štedenju, tudi najmanjših količin blaga, če hočemo pokrajini zagotoviti redno preskrbo z živili.

Visoki Komisar je potem razpravljalo o cenah ter izrazil, da je odločen z vsemi sredstvi varovati koristi ljudstva. Župani naj pazijo na nadzorstvo nad cenami, ker je nujno potrebno strogo kaznovati vse špekulante in verižnike.

Nato je govoril, da je na vse načine potrebno povečati pridelke. Dal je navodila, da se bodo župani lahko z vso vmeno udeleževali povečanja pridelave po navodilih, ki jih je vsem županom dal Duce. Kjer so neobdelani predeli zemlje, morajo župani prisiliti lastnike k pametnemu izkoriščanju tal. Kdor se bo skušal izmakniti tej temeljni dolžnosti, bo kaznovan.

Kolikor se tiče potem popisovanja, je Visoki Komisar izrazil svojo zahvalo županom za sodelovanje, ki so ga pokazali s tem poslom poverjenim organi in dal točna navodila za poslovanje in delo managralnih uradnikov.

Eksc. Grazioli je potem omenil županom navodila, ki so bila že izdana in se tičejo javnega in zasebnega delovanja vsakogar, ki ima kakršno koli funkcijo. Glede vprašanj javne pomoči je rekel, da se preučujejo ukrepi za izboljšanje organizacije socialnega dela, in napovedal, da bodo v najkrajšem času urejene brezplačne kuhinje za reveže in delno tudi za otroke. Visoki Komisar je naročil županom, naj skrbijo za zdravstvena vprašanja in jih vzpodbujajo, naj takoj navedejo vse pomanjkljivosti in potrebe. Eksc. Grazioli je potem razložil navzočim, kakšne so naloge in delo nekaterih organizacij, kakor so mladinske organizacije, organizacije kmečkih gospodinj, Dopolavora itd., ki so bodo morale poživiti v tej pokrajini in ki bodo prevzele nase razne podpirne, športne in razvedovalne naloge. Opozoril je župane na sodelovanje, ki ga bodo morali izkazovati tem organizacijam, ki bodo imele popolnoma prostovoljen značaj in svoboden razvoj.

Več županov je govorilo o vprašanjih prehrane, govorili so pa tudi okrajni komisarji in funkcionarji prehranjevalnega oddelka. Nekateri župani so pri tem poudarjali važnost finančnih in upravnih vprašanj posameznih občin.

Ob sklepu sestanka je Visoki Komisar podal bežen pregled dela, ki ga je fašistična vlada storila za Ljubljano in zatrdil županom, da je Italija povsod držala svoje obljube in storila vse svoje za normalizacijo in dvig nove pokrajine. Ne smeta se pa lojalnost in velikodušnost smatrati za slabost, je rekel Visoki Komisar, in zelo se moti tisti, ki tako misli. Večina prebivalstva Ljubljanske pokrajine, ki je zdrav, delavna in poštena, mora nastopiti proti tistim, ki sanjajo o nemogočih sovražnikovih zmagih in poskušajo prirediti manifestacije, ki naj vržejo na vse senco o hinavski nezvestosti, katere v duši prebivalstva ni. Dane zapovedi so stroge in njih izpolnitev bo tudi neizprosna.

Sestanek je bil zaključen s pozdravom Kralju in Cesarju ter Duceju.

Pred začetkom šolskega leta

Ljubljana, 28. avgusta.

Pred prvim začetkom šolskega leta je še dolgo, prične se namreč šele v prvi jeseni, 22. oziroma 23. septembra. Sedaj pa so na vrsti popravni izpiti. Letos ni popravnih izpitov višjega in nižjega tečajnega izpita, ker je spričevalo zadnjega šolskega leta veljalo hkrati tudi kot maturitetno spričevalo. Le na mestni ženski realni gimnaziji je bila matura. Pač pa so na vrsti sedaj razni izpiti za privatiste in tudi za razne zamudnike. Vseh izpitov letos ni preveč ter bodo šole z njimi hitro opravile.

Vprašanje je še z nekaterimi gimnazijami: To šolsko leto bo namreč zadnje, odkar imamo žensko mestno realno gimnazijo. V jeseni bomo imeli samo tri paralele osmega razreda. To bo zadnji rod gimnazije, ki jo vzdržuje mestna občina. S tem bo zaključena dolga borba tega zavoda, da bi prešel v državne roke. Vedno je namreč ta zavod obremenjeval mestni proračun za skoraj polmilion milijon dinarjev, kar je pomenilo za mestno občino velik izdatek, ki bi ga morala prevzeti država, zlasti, ker je morala

Novice iz Države

Sprejemi pri papežu. Sv. oče je v ponedeljek sprejel večje skupine romarjev, potem pa tudi odposlanstvo škofijskih katoliških akcij iz Italije. Sprejet je bil tudi general reda Avgustincev Pasquini, ki je sv. očetu izročil lepo veliko stensko oljno sliko, katero je bil izdelal avgustinski pater Mastorocco.

Nesreča drznega plezalca. Antero Pogliani iz Novare je bil znan planinec. Posebno znan pa je bil kot reševalec in je kot tak že v mnogih primerih nesreč rešil ponesrečene turiste. Preteklo nedeljo pa je krenil v družbi več Milančanov na goro Stuffa. Toda na neki polici v višini 1400 m mu je spodrsnilo in zletel je po strmini navzdol. Prav gotovo bi se bil ubil, če ne bi srečal hotela, da je nosil nahrbtnik. Ko je drsel navzdol, se je na nekem robu nahrbtnik zataknil in turist je obvisel. Njegovi tovariši so se morali več ur truditi, da so ga rešili iz zagate. Pogliani se je le nekoliko opraskal.

Revije najnovejše mode. Večja skupina predstavnikov velikih nemških modnih hiš iz rajna in Dunaja se nahaja na potovanju po Italiji in prikazuje v modnih revijah najnovejše modele jesenskih in zimskih oblik. Prva revija je bila v Torinu in so se udeležili številni predstavniki fašističnih organizacij, pa tudi posebno švicarsko zastopstvo. Nemška skupina bo obiskala še več italijanskih mest.

Nesreča pri pripravljanju drv. Justina Lazzarotto iz vasi San Nazario pri Vicenzi je šla s svojo tovarišico in sosedom napravljat v gozd drva. Sosed je nahajal na vrhu posebnega spuščalnega korita in spuščala napravljena drva po njem navzdol. Tam je bila Justina in drva sklada. Medtem pa je iz bližnje gorske vasice zazvonilo in zaslila se je svatovska godba. Justina je bila radovedna in stopila na korito, da bi boljše videla. Prav tedaj pa je več polen pribrezlo po koritu in spodneslo radovednico. Dekle se je tako močno pobilo po glavi, da je nekaj ur potem umrla.

Skopuhova smola. 78 letni krošnjar Battista Mombelli iz okolice Novare se je moral pred sodiščem zagovarjati zaradi požiga iz nemarnosti. Mož je namreč spal na kozolcu, kar je odvrgel ogorek cigarete in tako povzročil ogenj, ki je ves senik uničil. Ker so sodniki spoznali, da mož

ni prav pri pravi pameti, so ga oprostili. Časnikarjem pa je mož povedal, da ima 100.000 lir prihranjenih, spravil pa jih je v nepremočljiv rokav in vse skupaj zakopal v zemljo. Svoje skrivališče je večkrat premenjal, ker se je bal tatov. Nekega dne pa je opazil, da je na kraj njegovega skrivališča lastnik zemljišča navozil zemljo. Mombelli je šel k lastniku zemljišča in mu povedal, da se pod kupom zemlje skriva cel zaklad, toda lastnik mu ni verjel, temveč ga je napotil na policijo. Mombelliju ni preostalo nič drugega, kakor da vsak dan in vsako noč stoji ob kupu zemlje in pazi, da bi kak nepoklicanec ne izkopal in odnesel njegovega zaklada. Mož je tudi povedal, da je vse življenje rajši stradal in trpel žejo, kakor pa bi si kaj privoščil. Celo na vlak ni nikoli šel, samo da je prihranil strošek za vožnjo.

Vulkan Stromboli začel ponovno bruhati. Pred dnevi so ugotovili nenadno delovanje ognjenika Strombolija, ki se dviga na otoku enakega imena. Začelo se je močno bobnenje, istočasno pa ee je iz ognjeniškega žrela začelo valiti kamenje in prah. Ognjeni prah je povzročil v okolici več požarov, posebno pa v vinogradih. Bruhanje ognjenika pa ni dolpo trajalo.

Autobus se je preuknčil. Na avtobusu, ki vozi na progi Torbe-Vetriolo-Levico v Trentinu, se je peljal deset ljudi. Blizu vasi Sottomonte pa je šofer zaradi mokre ceste izgubil oblast nad vozilom, nakar je avtobus zdrvel navzdol, dokler se ni zadel ob neko hišo in prevrnil. Pri tem je našla smrt neka potnica, osem drugih potnikov pa se je več ali manj poškodovalo.

Abolizione dei limiti di età fissati per l'iscrizione alle scuole professionali

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista l'ordinanza del Ministero per il commercio e l'industria del 12 aprile 1937, I n. 13158/N, dell'ex Regno di Jugoslavia, allo scopo di favorire l'afflusso di alunni verso le carriere tecniche ordina:

Art. 1. I limiti massimi di età fissati per l'iscrizione alle singole classi delle scuole professionali di ogni ordine e grado sono aboliti.

Art. 2. L'ordinanza del Ministero per il commercio e l'industria del 12 aprile 1937, I n. 13158/N, è abrogata.

Lubiana, 21 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli.

Odprava starostnih meja za vpis v strokovne šole

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbo ministrstva za trgovino in industrijo bivše kr. Jugoslavije z dne 21. aprila 1937, I št. 13.158/N in z namenom, da pospeši pritok učencev v obrtne poklice,

odreja:

Čl. 1. Starostne meje, določene za vpis v posamezne razrede strokovnih šol vseh vrst in stopenj, se odpravljajo.

Čl. 2. Naredba ministrstva za trgovino in industrijo z dne 12. aprila 1937, I št. 13.158/N, se ukinja.

Ljubljana, 21. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar

za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Dunajski jesenski velesejem

Izredni uspehi zadnjih štirih dunajskih velesejmov živo pričajo o mogočnem gospodarskem razmahu v Vzhodni Marki, ki ga niti neprestano vojskovanje ni moglo zavreči in potrjujejo važno nalogo, ki jo ima Dunaj kot posrednik in zbližatelj gospodarskih kultur v Podonavju.

Letošnji Dunajski velesejem (od 21. do 28. septembra) bo prikazal v zelo privlačnem okviru pestro sliko trgovstva, kar bo gotovo zanimalo vsakega obiskovalca.

Tehnični del velesejma, v Pratu, ki je bil v zadnjih letih izdatno razširjen, bo obsegal številne paviljone, med katerimi bo gotovo najlepši »Paviljon narodov«. V njem bo posebno lepo zastopana fašistična Italija, tesna zaveznica Rajha. Organizacijo italijanskih razstav je prevzel Istituto Nazionale Fascisto per il Commercio Estero v Rimu. Poleg Italije bodo zastopane tudi: Bolgarija, Danska, Finska, Holandska, Hrvaška, Norveška, Ogrska, Romunija, Slovaška, Švedska, Švica, Turčija. Razstavljene bodo razne skupine strojev, aparatov, gradbeni material, lahke kovine, elektrotehnika, živilska industrija, sadjarstvo, vinarstvo itd.

Vzorčni velesejem (velesejska palača) bo nudil obširno zbirko izbranih izdelkov zlasti s področja estetične industrije, obrtništva, mode.

Udeleženci dunajskega velesejma bodo imeli posebne popuste na železnih in druge ugodnosti na podlagi izkaznice, ki jo izdaja delegat za Italijo Alois Wendler, Milano, Via Pio IV, 1.

Huda, kratka, nezaželena ploha

Ljubljana, 28. avgusta.

Stari vremenarji, kar je zanimivo, prihajajo na podlagi svojih dolgoletnih opazovanj in izkušenj do naziranja, da se vrste v ljubljanskem deževnem pasu gotova časovna razdobja, ko avgusta pritiska silovita vročina, ko se pojavlja velika suša, nakar slede leta, ko je avgust zelo deževen in hladen. Gotova leta je vladala avgusta huda vročina in po mnogih kraških in notranjskih krajih, kakor tudi po Suhi in Beli krajini je bilo takrat močno pomanjkanje vode. Usahnili so studenci, posušili so se potoki. Zemlja je bila na široko razpokana. Ob veliki avgustovski vročini se je navadno Cerkniško jezero popolnoma posušilo. Letos ima jezero še vedno mnogo vode in ni popolnoma usahnilo.

Letošnji avgust je res bogato deževen in izredno hladen.

Po 5 dni trajajoči soperici, ko so se vrstili lepi in sončni dnevi od 21. t. m. naprej, ko je bil najugodnejši čas za košnjo otave in je bila vročina prav koristna za zorenje vseh poljskih pridelkov, je kar brez noč v sredo jutraj nastopil nagel vremenski prevert. Že ob zgodnjih jutranjih urah je za nekaj minut porosilo. Prav ponižen dežek se je včeraj jutraj vli na mesto in okolico, da je za spoznanje poskrbilo njive, gredice in ceste.

Dopolodne so se v ozračju vrteli grmadasti oblaki, prinašajoči obilo dežja. Kot v kakem čarovniškem kotlu je izgledalo. Naposled se je kmalu popoldne nebo stemnilo. Vsule so se sprva redke, nato goste kaplje dežja. A kmalu je završala nad mestom in okolice ob vsem grmenju silna ploha, ki je trajala takole od 12.20 tja do 13. Pozneje je še vedno deževalo tja do 15. Včeraj je meteorološki zavod zaznamoval, da je v nekaj urah padlo 26,3 mm dežja. Ta mesec je bilo že 10 deževnih dni s 138,1 mm dežja.

Huda ploha je povzročila, da je Ljubljana s pritoki močno narasla. Hidrocentrala na Fužinah je davi zaznamovala vodno stanje Ljubljanice, ki je bila tam visoka 102 cm. Od včeraj jutraj do davi je narasla za 41 cm.

Včerajšnji dež nikakor ni bil zaželen. Polja so dovolj namočena. Vsi poljski pridelki so že prenasiteni mokrote, ki je sedaj zlasti škodljiva za krompir. Deževno in hkratu hladno vreme pa posebno ovira zorenje paradižnikov, katerih letina ne bo pri nas kdovekako zadovoljiva. Gostev paradižnikov je zaradi spremenljivega in pa hladnega vremena postala pri nas riskantna in ni rentabilna. Ob vročih poletjih so pač paradižniki donasili prav čedne dohodke. Tudi drugim pridelkom včerajšnji dež ni bil koristen. -d

Axel Munthe:

»Spomini in utrinki«

La Madonna del Buon Cammino.

Odgrnil je zaveso pred vrati in v brleči svetlobi majhne oljne svetilke je zagledal Dona Dionisija, ki je klečal pred Madoninim kipom in marljivo krtačil pajčevino z ogromne stare lasulje, ki ni imela nobene določene barve. Njegov srd se še ni unesel. »Pravijo, da nima las!« je vzklilnil. Brž ko je zagledal zdravnika: »Toda videli bomo, kdo ima lepše lase!« In z zmago-slavnim pogledom obiskovalcu je posadil lasuljo na golo glavo La Madonne del Buon Cammino. »Kako je lepa, kako je ljubezniva!« je vzklilnil z žarečimi očmi, medtem ko je urejeval, kolikor je najboljši znal, zapletene kodre okrog čela kipa.

Ko je zdravnik odšel, se je izza Dona Dionisija ulegla in spet je zavzel postojanko v majhnem stebrišču. Bil je sijajne volje in kar pripravljen tako za boj kakor za obrambo svoje Madonne. Še isti večer je zdravnik izvedel, da je v bližini ulice, kjer je živel Don Dionisio, nekdo zbolel za kolero in zgodaj jutraj naslednjega dne je šel poizvedovat po njem. Ko je stopal mimo kapelice, je že zagledal starega prijatelja na svoji postojanki. Mel si je roke in bil videti prav zadovoljen, tako da zdravniku srce ni dalo, da bi mu povedal, da vse tako kaže, kakor da tokrat tudi varstvo njene Madonne ljudem ne bo več pomagalo. Toda Don Dionisio je vneto mahal z roko, brž ko je zagledal zdravnika in ko se je ta blizil še iz precejšnje razdalje, je zaklical, tako da so ga mogli na vsej cesti slišati: »Kolera je že tu! Zdaj sami vidite, kar sem vam vedno pravil!

Zdaj jo imate, ker niste hoteli verovati v La Madonna del Buon Cammino; zdaj boste lahko videli, kaj bo s tistimi, ki verujejo bolj v Madono del Carmine kakor v nio! Kolera je že tu, prav med vami je, kolera je že tu!

Na ulici je bilo polno ljudi, ki so v strašni zbežanosti zbežali iz hiš, da bi molili po cerkvah in pred znamenji pred kapelico, da bi pristihnil Don Dionisiovi grozeči smrtni prerokbi, ki je veljala vsem tistim, ki so se upali kljubovati sveti jezi Madonne del Buon Cammino. Revni okraj se je precej izpraznil, kdor je mogel je zbežal ob prvi strašni novici. Toda zdravnik, ki ga je vodilo mrmrkanje glasov v molitvi, je naposled dospel v temno luknjo, kjer je bil priča običajnega prizora. Nekaj znancev je klečalo po sobi in vneto molilo, na tleh je razprostrta ležala mati in lomila roke v obupu, v kotu pa je zagledal mrtvačkosinji obraz otroka, napol skritega pod kupom razcapanih odevi.

Deklica je bila precej mrzla, veke je imela napol zaprte in utrip žile ji je bil komaj zaznaven. Zdaj pa zdaj so jo stresali krči, sicer pa je ležala negibna in neobčutljiva — kolera! Ob zgledu je ležala podoba Madonne del Carmine in brbljave ženske so zdravniku pravile, da so čudovito podobo Madonno prinesli prejšnji večer. Včasih je mati dvignila glavo in z vprašujočim pogledom ošinila zdravnika, ki se mu je zdelo, da je v njenih zaskrbljenih očeh bral neko zaupanje. Vendar pa je kazalo,

ne bo mogel za otroka nič storiti. Etrski vbrizgi, otiranje, vsa ta običajna pomoč se je izkazala brez haska, da bi prinesla spet življenjsko gorkoto; utrip žile je čedalje bolj slabel. Zdravnik je na svoje začudenje spet opazil isti zaupljivi izraz v materinih očeh, ko ga je ta pogledala. Zato se je odločil, da bo še enkrat preskusil svoje novo zdravilo. Dobro je vedel, da nima kaj izgubiti; če bi otroka tako pustil, bi gotovo umrl. Prevzela ga je jasna misel, da bi se v tem primeru še dalo mnogo storiti.

Nihče ga ni več opazoval, kaj je počel; mati je spet ležala prostrta po tleh in čelo tiščala v pod pa prosila Božjo mater, naj vzame njej življenje v zameno za otrokovo. Znanci pa so nehali moliti in med njimi se je začelo vneto pričkanje, če bi ne bilo bolje, ako bi prinesli kako drugo Madonno, ko jim Madona del Carmine noče pomagati kljub vsem njihovim molitvam, kljub svečam pred njeno sveto podobo in kljub materini zaobljubi, da bo otroka vse leto oblačila v obleko Madonnine barve, če bi mu le rešila življenje.

Otrok je bil popolnoma neobčutljiv in zdravnik se je brez obotavljanja spravil na delo. Ko je bilo vse pri kraju, se je rahlo dotaknil materinih ramen in medtem ko ga je ona gledala, ko da komaj razume smisel njegovih besedi, ji je dejal, da ne smejo trčati časa, če bi hoteli poskusiti dobrotljivosti kakke druge Madonne. Zakaj ne Madonne del Buon Cammino, ki je njena kapelica tako blizu? Nastal je globok molk in jasno je bilo, da ta predlog ni naletel na odobravanje. On pa je njihov molk imel za pritrdjevanje in z malo težave je uspel, da je prepričal eno izmed žensk, ki jo je dobro poznal, da je šla iskat Madonno del Buon Cammino.

Don Dionisio je pridrvel ko strela in na rokav nosil Madonno. Pred podobo je postavil

majhnoolino lučko in vneto začel peti himno Madonni, pa pri tem včasih z jeznim pogledom ošvrknil podobo njene mogočne tekmovalke, pred katero je še vedno ležala mati prostrta na tleh. Znanci pri vratih so mrmrali razne žaljive opazke: »Pojdi pa dai si ukrojiš drugo obleko, revica! Blaženi San Gennaro, kakšen grd obraz so ji dali, stari ubožci!«

Nenadoma so vsi utihnili in brez diha strmeli v blede voščeno pomočnico, ki je zdravniku stala ob strani v njegovi borbi za otrokovo življenje. Iz tesno stisnjenih ustnic umirajoče deklice je namreč privrelo zadušeno ihtenje in njene napol priprte oči so se počasi obračale proti Madonni del Buon Cammino. Vsi so se večkrat prekrizali, zdravnik pa je začutil, kako se je utrip otrokove žile jel krepiti in kako se je življenjska gorkota začela širiti po ledenih udih. Smrtna groza je bila v njenih, zdaj široko razprtih očeh in zaklicala je z ubitim glasom: »Reši me, reši me, Mati božja!« Don Dionisio je še krepkeje nadaljeval svojo pesem in vsi, ki so stali v sobi, so si začeli zdaj pošepetati ime blažene Madonne del Buon Cammino. Kmalu nato je Don Dionisio odšel iz revnega okraja v zmagozastavlju in skoraj vsi prebivalci so šli tesno za njim. Otrok je bil že čisto v zavesti in nihče ni več dvomil, da je sveta Madona del Buon Cammino napravila čudež.

Zdravnik je ostal nekaj časa ob otrokovi postelji in z napeto pozornostjo opazoval, kako se je deklica počasi, toda gotovo vračala k zavesti. Pozno ponoči jo je še enkrat obiskal in tedaj se je bilo otroku že toliko zboljšalo, da je bilo verjetno, da bo ostal živ. Povsod po revnih okrajih so govorili samo o novem čudežu in ko se je zdravnik vračal domov, je privrkat videl, da je svetloba sijala iz kapelice Madonne del Buon Cammino

Razne zanimivosti iz sodne dvorane

Plačevanje sodnih taks v gotovini — Naval na vložišče Zemljiškopravne transakcije

Ljubljana, 28. avgusta.

Po končanih sodnih postopkih je justična palača v pritličju in v I. nadstropju spet oživila in valovi živahno vrvenje strank od oddelka do oddelka. Te dni doživlja izreden naval majhna sobica poleg znamenite sobe št. 28 na okrajnem sodišču. Tam je skupno vložništvo za okrajno in okrajno sodišče, kjer morajo vse stranke in vsi odvetniki, kakor tudi drugi predstavitelji razne vloge na sodišče, posebno najrazličnejše tožbe, dalje stanovanjske odpovedi zemljiškopravne predloge za prepis lastniške pravice, za intabulacije hipoteknih dolgov in podobno. Tu posluje uradnik, ki sprejme uradno resno od strank vsako vlogo, jo pregleda, pritisne nanjo štampiljko, s katero zaznamuje natančno, kdaj, posebno kateri dan, mesec in celo ob kateri uri je bloga bila prinesena na sodišče, kar je zelo važno pri različnih nujnih in glede prednosti odločilnih stvareh, ko gre na pr. pri raznih terjatvah za vrstni red in se dostikrat primeri, da prehitu kaka stranka drugo le za nekaj minut.

Posli vložništva so doslej bili enostavni in nekomplikirani. Vse se je hitro reševalo. Odvetniške uradnice so prihajale, oddajale vloge in razne spise, prejemale potrdila in stvar je bila v redu. Navadno so odvetniške gospodične prihajale proti poldnev.

Sedaj pa se je v tej idilični sobici dogodilo nekaj neobičajnega. Zmanjkalo je kolkov za sodne takse, ki jih morajo stranke plačati takoj ob vložitvi svojih vlog in sicer v obliki raznih »stempljev«. Odrejeno pa je bilo, da morajo stranke predpisane sodne takse položiti pri vložnišču v gotovini. Potrebna je bila pomožna sila, da je zapisovala v posebni seznam v gotovini plačane sodne takse, plačila potrjevala na vlogah. Nato šele je vložništvo vlogo sprejelo ter jo odpravilo naprej na posamezne sodne oddelke. Zaradi tega je prve dneve nastal naval in so odvetniške uradnice lepo stale v vrsti, kakor ljudje svoj čas pred peki, in čakale, da se prišle na vrsto. Poleg njih je stal tudi sem in tja kak odvetnik, ki je šla ura že mnogo čez poldne.

Po raznih oddelkih okrajnega in okrajnega sodišča se sedaj po počitnicah zadeve normalno rešujejo, razvijajo, razpletajo in končujejo. Kazenski senati na okrajnem sodišču sodijo raznim zločincem in jim določajo primerne kazni. Zemljiška knjiga je v 25 dneh tega meseca zaznamovala najrazličnejše zemljiškopravne transakcije, zaznamovanih je bilo med drugim 54 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 2.506.470 lir. V avgustu so bila prodana nekatera posestva v okolici, v mestu pa razne zemljiške parcele in hiše.

Bizovičar Janez, posestnik na Brezju pri Dobrovi, je prodal Josipu Čemažarju, posestniku v Ljubljani, Groharjeva cesta 23, posestvo pod vložno št. 64 k. o. Dobrova za 19.000 lir.

Legat Ivana, posestnik, Brdo-Koseze, je prodala Franciški Zdešarjevi, zasebnici v Ljubljani, Rožna dolina X-13, nepremičnino vlož. št. 933 k. o. Zgornja Šiška (hiša št. 86 na Brdu) za 17.860 lir.

Stupica Josip star., posestnik in trgovec v Ljubljani, Slomškova ulica 6, je prodal Stupici Josipu ml., trgovcu v Ljubljani, nepremičnino pod vlož. št. 506 k. o. Petersko predmestje I. del, vlož. št. k. o. Kapucinsko predmestje in vlož. št. 145 k. o. Zgornja Šiška (med drugim hišo št. 6 v Slomškovi ulici) za 326.800 lir.

V okolici je bilo prodanih mnogo gozdnih in zemljiških parcel. Parcele odprodajajo razni posestniki, da se razbremenijo glave svojih obveznosti in tudi, da s sosedi arondirajo svoja posestva. Gozdovi v okolici, ki so večji del posekani, so razmeroma ceno in je gozdni svet največ po 2-4 lire kv. meter

Zavarovanje družinskih doklad

Ljubljana, 28. avgusta.

Na sestanku zastopnikov ustanov socialnega zavarovanja, ki se je sešel po iniciativi Visokega Komisariata in na katerem se je obravnavalo vprašanje ustanovitve novega sklada za družinske doklade, je bila Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v Ljubljani (OUZD-u) poverjena naloga, da organizira novo zavarovanje za družinske doklade in da zbira skladovalna sredstva za celo področje Ljubljanske pokrajine.

Uvaja se obvezno zavarovanje družinskih doklad, t. j. doklad k normalni plači delojemalca za družinska bremena, ki ga dosedanje jugoslovansko pravo ni poznalo. Iz novega sklada bi prejeli doklade zavarovanci vseh socialnih zavodov, bodisi delavci, bodisi nameščenci, ter vsi uslužbenci javnih in samoupravnih ustanov, stalno ali nestalno zaposleni, dnevniki v državnih službah ali honorarni uslužbenci v tej službi, vsi, ki družinskih doklad po svojem službenem pravilniku doslej niso prejeli.

Zakonite predpise in potrebne odredbe za uvedbo in izvajanje novega zavarovanja v naši pokrajini bo Visoki Komisar šele izdal. Po njegovem nalogu se mora sestaviti pravilnik, ki bo obdelal snov nove zavarovalne panoge.

Da bo Zavod za socialno zavarovanje mogel svojo nalogo rešiti in izdelati osnutek materialnih določb, ki naj bi veljale za izvajanje družinskega zavarovanja, je potrebno, da statistično prouči stanje naših družin, njih števil-

Ljubljana, 28. avgusta.

Nove razmere in sedanja vojna so seveda vplivale tudi na naše ribniške rešetarje in na prodajalce »suhe robe«, ali kakor ji pravijo Ribničani in Sodražčani v svojem narečju »suha roba«. Pred dvajsetimi in še več leti so Ribničani trgovali s svojimi izdelki prav po vsem ozemlju nekdanje Avstrije ter daleč doli na Hrvaško in v Bosno. Sedaj bodo morali že počakati, da se razmere nekoliko uredijo ter da si pridobijo nekdanji trg. Zakaj Ribničani so znani povsod in povsod radi kupujejo njihove izdelke. Za goste naseljene ozemlje okoli Ribnice pa je to izdaten vir dohodkov, ki zaposluje veliko revnih družin ter prehafo obrt rešetarstva od roda do roda. Rešetarstvo in izdelovanje suhe robe pa predstavljata tudi najbolj racionalno izrabo lesa kočevskih gozdov, zakaj v tej obrti se morejo uporabiti tudi tisti leseni deli, ki drugače ne pridejo v poštev za prodajo.

V sedanjih razmerah Ribničani boli izkoriščajo prodajne možnosti v Ljubljanski pokrajini ter jih bolj pogosto vidijo. Nekoliko jim je olajšan tudi posel zaradi tega, ker gospodinjstva rajši segajo po njihovih izdelkih, kakor pa po dražjih kovinskih, industrijskih izdelkih, ki so dražji in ki jih je težje dobiti, toda so jim rib-

niški leseni pogosto izvrstno nadomestilo. Tako so na primer lesene žlice in žlice prav tako dobre kakor drage kovinske. Podobnih predmetov je več.

Tako je zastaven mlad Ribničan te dni prodajal v Ljubljani svojo robo. Pripeljal je je poln voz. V svoji govorici, ki je ne more posnemati nihče, kdor ni doma iz tistih krajev, je na sežav, toda spreten način razlagal, da ne more dati ceneje: »Dajte, gospa, kupite to rešeto, jih ne bo več, sem iz Ribnice doma, vem, da jih bo zmanjkalo!« Gospe res kupujejo, saj blago niti preveč drago ni. Lire se zbirajo v prodajalčevem žepu, voz se prazni. Ribničan razlaga: »Rešeta z žico bodo še, oni z žimo pa imam samo še dvojce, trojce, žime je zmanjkalo.« Seveda so rešeta iz žime mnogo dražja, kakor ona iz žice. Toda za oboje daje Ribničan »garancijo«, da bodo držala najmanj deset let. In gospodinjstva verjamejo poštenim Ribničanovi besedi.

Tudi »zglihati« se da Ribničan. Ne, pri lirah ne popusti, pač pa navzre kako žličko za otroke, pri večjem nakupu tudi kako skodelo. Tako prodaja svoja sita, rešeta, škafe, sklade, kuhališče, žlice in se veseli dobre kupčije, ki mu kljub sedanjim časom še vedno cvete. Samo znati se je treba in kdo se ne bo znašel, če ne prebrisani Ribničan

Koledar

Danes, četrtek, 28. avgusta: Avguštin.
Petek, 29. avgusta: Oblj. J.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Glasba nam služi v največje razvedrilo, mnogim pa daje tudi dobro eksistenco. Zahteva pa mnogo temeljitega študija in najboljše je, če pričnemo s poukom glasbe že v mladosti, t. j. od 8. odnosno 9. leta starosti dalje. Temeljito izobrazbo v glasbi nam nudi šola Glasbene Maticе Ljubljanske, na kateri poučujejo priznane učne moči vse teoretične predmete in orkestrske instrumente. Starše opozarjamo, da se bo vršil vpis v šolo Glasbene Maticе v dneh od 1. do 4. septembra vsak dan od 9 do 12 in od 15 do 17. Redni pouk se bo pričel 5. septembra z razdelitvijo in ugotovitvijo urnika. Vse informacije daje pisarna Glasbene Maticе v Vegovi ulici.

Vsem profesorjem, učiteljem meščanskih šol in učiteljem ljudskih šol, ki so se preselili v Ljubljansko pokrajino. Rdeči križ opozarja vse zgoraj navedene na razpis Visokega Komisariata, po katerem bo omogočeno radi nastalih razmer, da dobijo honorarne ure na nadaljevalnih in drugih šolah. Reflektanti morajo vložiti prošnje na Visoki Komisariat, s katerimi morajo dokazati strokovno usposobljenost za poučevanje na takih šolah in navesti socialne prilike. — Stvar je nujna.

Študij na srednjih strokovnih šolah. Dijaški, ki se zanimajo za študij na srednjih strokovnih šolah, ki jih v Ljubljanski pokrajini ni (n. pr. tekstilne, rudarske, navtične in pod. šole), naj se zgledajo na prosvetnem oddelku Visokega komisariata v sobi št. 20.

Brivske in frizerske pomočnice in pomočnice vabimo na sestanek, ki bo v petek, 29. avg. ob 20 v Pokrajinski delavski zvezi, Miklošičeva c. 22, prtlj. Na sestanku bo poročilo o pogajanjih za sklenitev kolektivne pogodbe, ki naj stopi v veljavo s 1. septembrom 1941. — Pokrajinska delavska zveza.

Ljubljansko gledališče

Drama. Sobota, 30. avgusta, ob 19.30 »Nenavaden človek«. Premiera. Izven.

Geno R. Senočič, hrvaški dramatik je avtor igre, ki jo bo uprizorilo naše gledališče v soboto, 30. t. m. »Nenavaden človek« je tragikomičen dogodek v 6 slikah. V njem je ponazoril dramatik značaj poštenjaka, čigar sloves poštenja izrabijo v svoje namene goljufi in ga zapletejo v protizakonito dejanje. Igro je zrealiziral Jože Kovič.

Praška domača mast

ČISTI IN ZDRAVI RANE
DOBI SE V VSEH LEKARNAH

27 T R. d. št. 2/41

S.A. Distilleria

Liquore Strega

La più antica e nota marca italiana di liquori.

Najstarejša in najslavitejša italijanska znamka likerjev.

DITTA ALBERTI — BENEVENTO

Naročajte in širite
"SLOVENSKI DOM"

† Prof. dr. Trdan

Ijubitelj mladine in ljubljene svojega kraja

Ribnica, avgusta 1941.

»Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličanstvo.«

Dne 12. avg. je zatisnil svoje trudne oči velik prijatelj mladine, prof. Franc Trdan. Nehalo je utripati srce možu, ki je vse svoje življenje žrtvoval mladini tako ljubljene slovenskega naroda. Njegova skrb za mladino, za njegove ljubljene študente in za svoje slovenske rojake, tu ali v inozemstvu, ga je gnala tako daleč, da je pozabil nase in se popolnoma žrtvoval za druge; pozabil je na bolezen, ki mu je neopazno, a vztrajno, kakor črv izpodkopavala že itak šibko zdravje. Dijaki škofjske gimnazije so z njim izgubili najdražjega profesorja in najboljšega vzgojitelja, ribniški študentje svojega duhovnega očeta in največjega prijatelja dobrotnika, naši slovenski rojaki v tujini pa najboljšega prijatelja, duhovnika, ki je kakor oče skrbel za svoje brate v tujini in jih ljubil kakor ljubi dobri pastir svoje ove.

Pokojni g. profesor je bil duhovnik, bil je eden onih v današnjem času tako redkih ljudi, ki se popolnoma darujejo in žrtvujejo v blagor bližnjega. Kako vzvišeno je znal ceniti svoj visoki poklic in kako je ljubil svoje ovčice, bi nam mogli povedati ne samo oni, med katerimi je pokojni profesor kot mlad suplent in pozneje profesor vršil duhovsko službo, marveč vsi njegovi učenci, katerim ni bil samo suhoparni predavatelj in profesor, ampak zlasti še vzgojitelj in duhovni vodnik. Ljubil je bližnjega, kakor samega sebe, prav po na-

ročilu božjega Učenika. Ta ljubezen in njegova srčna dobrota, to je bila tista magična sila, s katero je pritegnil nase vsakogar, ki je prišel z njim v stik. V svojih izkušnjah v duhovnem življenju pa je tako globoko spoznal človekovo notranjost in zlasti dušo mladeniča, da se mu je znal popolnoma približati in razumeti vsak utrip njegove notranjosti. Zaradi tega so ga njegovi učenci tako ljubili in ga celo imenovali »atek«. Kadarkoli je kdo potreboval kakega nasveta ali pomoči, bodisi duhovne ali materialne, vselej se je obrnil na »atek« in uslišan je bil.

Kot profesor je bil pokojni gospod nad vse blag in dober. Njega se ni nihče bal, ni mu bilo treba krotiti mladih in neuganih študentov s »evke«. Njegova resnoba beseda nam je povedala dovolj. Njegov karajoče-žalostni pogled je zalegal več kakor glasni očitki.

Kadarkoli je bil kdo med njegovo uro preveč razpeložen, ga je samo pogledal: »Kaj pa imate zopet tam?« — »Saj ni nič« se je opravičeval študent. »Oh, ti angelček miru!« Tako se je prijazno nasmešnil gospod in to je bilo dovolj.

Svojemu predavanju je znal vdihniti življenja. Navadno je povedal več anekdot kot pa suhoparnih dejstev. In vendar so bili njegovi razredi vedno najboljše in njegovi učenci vedno najbolj podkovani v njegovi stroki. Nikdar nam ne bo izginil iz spomina njegov smehljajoči se obraz. Vedno je bil vesel, vedno mladosten in je hotel od tega evogega veselja in notranje zadovoljnosti dati tudi drugim. Nikdar ni mogel gledati žalostnega obraza. Ob vsaki priliki

in ob vsakem trenutku je znal najti pravo besedo in vsako stvar je znal obrniti v veselje; tak je bil gospod profesor vedno: v šoli in v družbi.

Kako je skrbel za študente in jim pomagal, kjer je je mogel, nam priča njegovo delo o počitnicah. Še ko je bil sam študent, je zbral okrog sebe mlajše tovariše in jih navduševal za resno delo v šoli in med ljudstvom. Tako je že leta 1909 (leto dni po svoji novi maši) ustanovil v rojstnem kraju v Ribnici prvo počitniško dijaško društvo na Slovenskem. Tu je zbral mlade fante in jih vzgajal v narodnem duhu ter jih pripravil na težko delo, ki jih je tedaj še čakalo. Vodil jih je s seboj okrog na izlete in med ljudi ter jim kazal obširna polja narodnostnega dela. Takoga moža nam bo v današnjih časih manjkalo. Gospod ni nikdar nehal s tem svojim delom, nikdar ni nehal skrbeti za te študente in za to društvo, ki je bilo njegovo delo, njegova skrb in njegovo največje veselje. Kadar je šlišal o njem kakor pohvalo, je bil on najbolj vesel in kadar je zvedel, da ta ali oni izmed fanov ni pravil, je bil on najbolj žalosten. Najbolj vsega sem ga videl na študentovskih sestankih pri Novi Stifiti. Spominse s takih sestankov mi je še dolgo pozneje rad pripovedoval. Tu se je vselej razvil in bil kakor študent med študenti. Vsi smo tako radi poslušali njegove šale, ki mu jih ni nikoli zmanjkalo. Med to mladino si je pridobil najboljše prijatelje in ta mladina ga je najbolj ljubila. Tu je on skrito in skoraj nepoznano vzgajal narodu zdravo in dobro katoliško inteligenco. Ta mladina je ostala sedaj brez svojega dobrega vzgojitelja. A med njo ne bo nikoli umrl spomin na nepozabnega gospoda profesorja, nikoli ne bo ta mladina zapustila smernic, ki jih je začrtal in poka-

zal, po katerih jih je s svojim zgledom tudi vodil.

Kakor to mladino, tako je zadela njegova smrt tudi izseljenca. Skrbel je zanje in si prizadeval, da bi se nobena kaplja slovenske krvi ne izgubila na tujem. Zlasti mu je bila pri srcu Amerika, kjer je raztresenih toliko njegovih ribniških rojakov. Izseljeniško vprašanje je imel priliko spoznati že v mladosti, mogel je spoznati njegovo korist, hkrati pa tudi neizmerno nesrečo, ki jo pri tem utrpel narod. Že takrat si je zastavil nalogo pomagati trpečim bratom, ki tonejo v morju tujih narodov. Trudil se je na vse mogoče načine, da bi jim pomagal; dopisoval si je z njimi, priobčeval članke v njihovih časopisju in jih vedno opominjal, naj ne pozabijo domovine, naj se vedno zavedajo, da so sinovi in hčere slovenske zemlje, da je njihova domovina tu in ne v Ameriki ali kje drugod na svetu, ampak samo tu na tem malem, a slednjemu Slovincu najdražjem koščku zemlje. Neprestano jih je opominjal, da morajo biti oni in njihovi otroci ponosni na to, da so Slovenci in da morajo to zavest ohraniti do konca. Kadar sem bil pri njem, mi je kazal pisma in pripovedoval, kaj pišejo: »Glej, kako težko jim je po domači zemlji. Tujina jim ne bo mogla nikdar nadomestiti rodne zemlje. Čeprav jim gre dobro, vendar popolnoma drži — povsod je lepo in dobro, a najlepše je doma.« — »Tako mi piše ta in ta... Res, s kakšno vneto je skrbel za vsakega. In ta mož je umrl...«

In kako so šele ljubili tega dobrega gospoda njegovi vaščani. Doma je bil iz prijazne vasice Sušje, ki leži na majhnem hričku, potisnjena prav v severni konec Ribniške doline in se prijazno ozira naokrog. Ko je gospod prihajal domov na počitnice, so ga vsi lepo po-

zdravljali in slednjemu je stisnil prijazen roko. Zvečer so se zbrali na vasi in ga poslušali. Z vsemi se je tako lepo razumel in v vsakim se je posebej pogovoril, da mu je odkril svoje skrbi in težave, ki jih je on, če je le bilo v njegovi moči, razpršil. Vsi so se ob takih prilikah obračali na Mihatovega gospoda, kakor se pravi po domače. Otroci so takoj pritekli za njim, kakor so ga zagledali. Posedli so se okrog, on pa jim je začel deliti bonbone. Razgovarjal se je z njimi in jih izpraševal, čigavi so, kako jim je ime, vmes pa jih je lepo zabaval in se smejal z njimi. Saj je rad pripovedoval, kako je bilo nekoč, ko je z njimi pasal. Predlogo jih ni bilo domov, pa jih je prišel klicat gospodar: »Alo, Janez, domov!« — »Saj se še ne mudi« se je skušal zlagati Janez. — »Kaj pa bo?« Pa ga je oče lepo potolažil: »J, žganec boš jedel, pa tepen boš.« — »Eja, saj ne boš.« je gospod brž potolažil Janeza, »poldnev jaz s teboj.«

Ta dobri, blagi gospod je umrl, umrl prav v trenutku, ko tako zelo potrebuje njegove tolažilne besede in njegovega humorja, da bi ob njem vsaj za hip pozabili na skrbi in se razvedrili. Božja Previdnost ga je poklicala k sebi. Preko njegove gomile je že zavela mrzla sapica, že so se zamajale ciprese. Vse gre mimo, vse trpljenje trpečih bratov in sestra, ki kličejo: »Gospod, zakaj odhajajo proč od nas, brez nas, gospod...«

Naš dobrotni ni odšel od nas; še vedno bo ostal pri nas s svojo priprono, prosil bo milega Stvarnika, da odvrne od nas vse stiske in težave in trpljenje ter nam priznane s svojo roko. Prosimo za pokoj njegovi duši in spominjamo se blagega gospoda doktorja.

Bog naj mu bo obilen plačnik!

Usoda pepela umorjene ruske carske rodbine

Po izpovedi francoskega generala Janina,
so posmrtni ostanki poslednjega ruskega carja spravljani
v kletah angleške banke v Londonu

Kakor je pred nedavnim povedal francoski general Pierre Janin, je žara s pepelom ruskega carja Nikolaja II. in njegove družine spravljena v zakladnici Angleške banke v Londonu. General Janin je povedal, da jo je on sam prinesel iz Rusije, kamor so ga bili poslali zavezniki, da je šel na pomoč generalu Kolčaku leta 1917.

Pripovedoval je tudi, da so boljševiki ustrelili carja in enajst članov carske družine v noči 16. julija leta 1917 v Jekaterinburgu v Uralu. Izjavil je, da je imel večkrat priliko govoriti s carjem, ki mu je izrazil svojo bojazn o usodi Rusije. General Kolčak se je večkrat zamenjal, da bi rešil carsko družino.

Generalu Janinu se je tudi posrečilo odnesti iz Rusije štiri velike kovčge listin in slik, katerih so se boljševiki posluževali, da so mogli uprizoriti proces proti carju in njegovi družini. Tudi ti dokumenti so sedaj v Londonu.

Pripovedoval je tudi o podrobnostih, kako je prišel do žare s pepelom in do dokumentov. 27.

aprila 1919. je prišel k njemu sodnik Sokolov in ga prosil, če bi hotel nesti s seboj v Evropo nekaj zavojev, v katerih so zelo dragocene stvari.

Prinesel je k njemu štiri kovčge v katerih so bile listine, ki so dokazovale krivdno carja in njegove družine in razni predmeti, ki naj bi potrjevali resničnost obtožbe. Bili so to gumbi carske uniforme, ostanki zaponk in prstanov, katere so našli v pepelu, potem ko so sežgali trupla članov carske družine. Sežgali so jih približno 10 kilometrov proč od palače Ipatjev v Jekaterinburgu.

General Janin jih je prinesel s seboj, toda ko se je izkrcal v Marseillu, ga nihče ni prišel čakati, da bi kovčge prevzel. Odsel jih je torej s seboj v svojo vilo. Dve leti pozneje je žaro in kovčge oddal nadvojvodi Nikolaju. General Wrangel je upal, da bo mogel žaro zopet prenesti v Moskvo, če zmaga v boju. Francosko zunanje ministrstvo ni dopustilo, da bi se te stvari hranile v palači ministrstva in zato so bile odposlane v Anglijo. (*Uitme notizie.*)

Japonski otrok

Rojstvo otroka je veljalo v starih časih pri Japoncih za nekaj nečistega, kot je še danes pri rodu Ainu. Hiša je postala zaradi poroda prav tako nečista, kakor je postala nečista zaradi smrti. Šintoistične bogove je bilo treba ob smrti ali rojstvu zakriti, da niso bili onesčašeni.

Po porodu ostane japonska mati 21 dni nečista in ne sme iti v nobeno svetlišče, niti pred hišni oltarček ne. Ostati mora v hiši. Če bi šla med tem časom po vodo k studencu, bi ta usahnil.

Osem dni po rojstvu praznujejo praznik imena. Novi zemljan dobi svoje ime. Pri marsikateri družini se naravnost mučijo, da najdejo za otroka pravo ime.

Nekaj časa nato praznujejo praznik obiska reke. Otroka nesejo v svetlišče prednikov in ga ob tej priliki kopljejo v reki.

Zibelke Japonci ne poznajo. Večino časa prebije otrok na materinem hrbtu, tudi medtem ko mati dela. Če ji je otrok pri delu preveč v nadlego, ga položi v košaro, v kateri sicer shranjuje obleko.

Japonci ne nosijo imen kakšnih svetnikov, zato tudi ne praznujejo godovni dan, ampak rojstni dan. Ta dan ni za Japonce samo spomin na rojstvo, ampak ima tudi verski pomen: Ta dan se Japonci zahvalijo bogovom za preteklo leto. Najbolj se praznuje prvi otrokov rojstni dan.

Cesarjev rojstni dan praznuje ves narod. Ta praznik je za Novim letom največji.

Konfucij, veliki učitelj Vzhoda, je poudarjal, kako važno je, da ima vsaka stvar pravo ime. To Japonci zelo upoštevajo tudi za otroke. Zaradi tega polagajo veliko važnost na izbiro imen za otroka. Včasih so uporabljali kitajska imena.

Če ima Japonec nesrečo pri svojih opravkih, gre k vedeževalcu, da preišče njegovo ime in pišan znak za ime. Navadno seveda ugotovi vedeževalec, da izvira nesreča iz napačnega imena ali pa iz napačno sestavljenega znaka. Da se sreča vrne, si da tak nesrečen svoje ime popraviti. Japonec sveto veruje, da je s tem stvar popravljena. To pa napravi včasih veliko zmešnjavo. Dobe se trije ali štirje rodni bratje, izmed katerih vsak nosi drugo družinsko ime.

V prejšnjih časih je imel Japonec navadno samo eno ime. Tisto, s katerim so ga klicali. To ime pa so v raznih življenjskih dobah spreminjali. Odraslega niso mogli klicati z otroškim imenom. Dali so mu torej novo ime. Isto se je zgodilo, če si je izbral kakšen poseben poklic.

Pozneje se je tudi na Japonskem uvedla navada, da si pridevajo ljudje več imen. Toda preprosti delavci in vojaki še danes nosijo samo eno ime, ki je po navadi v zvezi z njihovim poklicem. Tudi cesar še danes nosi eno samo ime. Tako se je na primer prejšnji cesar imenoval le Joši hito, kar pomeni dober človek.

Naj navedemo nekaj imen, ki jih imajo Japonci. Deklice imajo po navadi imena po cvetlicah in rastlinah, na primer: Hanako (Cvetka), Kiku (Krizantema), Matsuko (Bor), Ineko (Riž), Juri (Lilija); po letnih časih, na primer: Haruko (Pomladna), Natsuko (Poletna), Ahido (Jesenska), Fujuko (Zimska); po lastnostih, na primer: Joško (Dobra), Hideko (Vrta), Takako (Visoka). — Dečki pa se imenujejo, kot na primer: Taro (Mladec), Jiro (Drugo rojeni), Tsuneo (Stanovitni), Šizuo (Mirni), To ku taro (Krepostni) in podobno.

Vaze in cvetje

V bogatih in revnih hišah, na deželi in v mestu, najdemo skoraj v vsakem stanovanju vsaj ob večjih praznikih šopke cvetlic na mizah. Ako je šopek lepo zbran in se barve pravilno skladajo, sklepamo, da so ga sestavile skrbne roke gospodinje, ki ima okus in hoče tudi v teh težkih časih razveseliti svoje domače z nečim lepim, da jim vsaj za trenutek dvigne misli iz sive vsakdanjosti. Ni treba zato posebno lepega in dragocenega cvetja. Ne; popolnoma zadostuje skrbno nabran šopek poljskih rož, le barve se morajo jemati. Bela barva se lepo sklada v rdečo in modro, rumena s temnomodro, svetlorumena z vijolično itd. Zelo lep in učinkovit je šopek cvetlic v eni barvi in različnih odtenkih. Prav tako je prijeten pisan šopek raznovrstnega cvetja, ki mu barve harmonirajo. Nikdar pa ne mešamo vrtnih, poljskih ali celo planinskih cvetlic v en šopek!

Naša kmečka dekleta imajo lepo prirojen okus. V svoj šopek povežejo bele poljske marjetke z makom in modrimi plavnicami, med to cvetje vtaknejo nekaj zrelih žitnih klasov in pušlje je gotov.

Ako uporabljamo vrtno cvetje, moramo gledati, da ne mešamo barv in vrst vse vprek. Tudi tu se držimo nekega reda. Zelo neokusen je šopek vrtnic, petunij, tobaka in nageljnjev. Sicer nam že zdrav razum pove, da to nikakor ne epada skupaj,

pa se vseeno še dobe ljudje, ki mešajo še bolj odvijajoče vrste.

Pri šopku tudi ni odločilna množina cvetja, ampak le sestava in okolica, kjer stoji.

Cveticke za v vazo režemo s čim daljšimi pecilji, to pa zato, da lahko vsak dan obrežemo spodaj malo pecilja, da ne prične gniti. Poleg tega pa dodajamo vodi nekaj zrn soli. V vazi cvetice ne smejo biti preveč stisnjene, ker potem prehitro izgube svežost.

Zelenja in cvetja nikar ne pogrešajmo v stanovanjih, saj imamo skozi vse leto izbire dovolj. Sedaj cvete polno marjetek, kresave, plavic in zvoničnic. Ko se bo približala jesen, bodo zadehteli korčki, podleski in listje dreves bo začelo v prelestnih rdečih in rumenih barvah. Pozimi imamo v sobi vejice smrečja, tise in bora. Kmalu po božiču pa nas presenetijo bele glavice pridelnega tolača, ki kukajo izpod drevesnih korenin. Dom brez cvetja je pust in mrzel, šele lep in okusen šopek prinese v našo stanovanje toploto.

Lepota šopka pa je odvisna tudi od vaze. Danes imamo že toliko raznovrstnih vaz, da je izbira res težka. Poleg steklenih in kovinskih imamo še keramične vaze, ki so zelo lepe in učinkovite že same po sebi. Vanje navadno ne devljemo šopkov, marveč le posamezne cvetove in vejice. Pri tem moramo paziti, da cvetica ne ubije lepote vaze. Kot je rečeno spada v te vaze le bolj enostavno

LEPOTE DOMOVINE ZANIMIVOSTI SVETA

prinaša

EDINI

NAJLEPŠI

NAJBOLJŠI

NAJZANIMIVEJŠI

ILUSTRIRANI DRUŽINSKI MESEČNIK

Velja letno samo 30 lir

Naročite ga v upravi, trgovina Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica štev. 2

cvetje, jesensko listje in cvetoče vejice okrasnih grmov.

Spraviti cvetje v sklad z vazo, ni tako lahko in je treba zato že precej umetniškega čuta. Tu moramo misliti na vse svetlobne efekte na barvne odtenke, rast rastline, da vse to uravnovesimo z obliko, barvo in materialom vaze. Dostikrat dosežemo efekt že z navadno vejico in eno samo

cvetico, ki jo postavimo v lepo sloko vazo. Šop pisanega cvetja pa spada že bolj v široko skledo. Za učinek lepote cvetic je potrebna tudi umetniško izoblikovana posoda. Le tako bomo našli v cvetličah vedno nove lepote.

Zahtevajte povsod naš list!

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

38 strelnih strojev, katere so Saraceni privlekli pod stolp je bilo že uničenih. Neprestano so križarji valili kamenje, katero so trgali iz zidov, na napadalce in njihove stroje. Kljub trudu pa je bilo jasno, da bodo obleganci kmalu na slabšem. Že drugi dan je križarjem pošla zaloga pušic, katero so našli v orožarni. Sedaj so se morali zadovoljiti s tem, da so se posluževali puščic, katere so deževale nanje z vseh strani.

Toda tudi ta rešitev je bila le začasna. Saraceni so uvideli, da nima pomena, da bi obstreljevali sovražnika, ki je dobro zavarovan za zidovi trdnjave in da je bolj pametno da napnejo vse svoje sile in si priborijo vstop v trdnjavski stolp. Ko je torej križarjem pošla vsa zaloga pušic, jim ni preostalo drugo obrambno sredstvo, kot da so začeli valiti na sovražnika kamenje z najvišjega trdnjavskega zidu. Poleg tega pa je oblegancem začelo primanjkovati živeža in vode, kar gotovo ni povečalo njihove bojevitosti.

Tretje jutro je razdiralno delo Saracenov že zelo napredovalo. Črni križar se je odločil za skrajni odpor.

»Marko,« je dejal enemu izmed svojih tovarišev, ki je stal poleg njega, »pojdi s polovico naših ljudi na vrh stolpa. Razrušite kolikor mogoče velik kos zidu in ga zvalite na stroje tako, da bodo oni ničvrednejši prisiljeni, da jih zapustijo. Ko boš videl, da so se razbežali, zatrobi v rog, nakar bom jaz skušal z ostalimi vdreti iz trdnjave in zažgati stroj, s katerim hočejo zlomiti vrata.«

»Molči Marko! Vem, kaj misliš. Toda ni se ti treba bati. Vse-mogočeni nas v tem skrajnem trenutku ne bo zapustil. Pojdi!«

Marko je priklimal.

»Prav imate. Pazite le, da se ne oddaljite preveč od trdnjave. S svoje strani se bom trudil, da bodo Saraceni dovolj dolgo ostali v zadostni razdalji.«

»Veseli me, da svojo nalogo tako dobro razumeš. Na delo torej!«

Pol ure pozneje je ropot in kričanje Saracenov pred vhodom naznanjalo Črnemu križarju, da je Marko začel uresničevati prvi del načrta.

Prav kmalu je hrupu sledila tišina in Črni križar je vsak hip pričakoval znak bojnega roga, nakar bi s tovariši, ki so bili

že pripravljeni, vdrl iz stolpa. Toda namesto dogovorjenega znaka, je zaslišal, da nekdo teče po stopnicah iz gornjega nadstropja. Trenutek pozneje se je prikazal eden izmed križarjev, ki je bil z Markom na vrhu stolpa. Njegov obraz je izražal veliko presenečenje in veselje.

»Kaj se je zgodilo?« je zaskrbljeno vprašal Črni križar.

»Ob vznožju griča...«

»Kaj torej?«

»Nad tisoč križarjev hiti proti gradu!«

Krik veselja se je izvil iz prs vojščakov in vsi hkrati so stekli na vrh stolpa. Poročilo, ki ga jim je prinesel tovariš, ni bilo pretirano. Po poti, ki se je vila proti vrhu griča, je jezдила številna četa križarjev in Črni križar je hipoma precenil njihovo število. Bilo jih je nad tisoč petsto.

»Rešeni smo, sidi!« je vzkliknil Ferdous in s trepetajočim srcem gledal četo, ki je prihajala tako o pravem času.

Vitez je priklimal in se nato okrenil k njemu.

»Ali bi mogel ti spustiti viseči most, medtem ko bi jaz držal v potrebni razdalji napadalce?«

»Z lahkoto, gospod.«

»Prav. Pripravi se torej, da mi boš sledil. Kmalu bomo zapustili trdnjavo.«

Zbral je okrog sebe svoje zveste in jim raztolmačil svoj načrt.

»Sovražnik je samo štirikrat močnejši od nas. Prav lahko ga bomo zadržali toliko časa, dokler Ferdous ne spusti dviznega mostu. Ali ste pripravljeni?«

»Namesto odgovora so vojščaki krenili proti stopnicam ki so vodile v pritličje in se uvrstili poleg vrat.«

Hipoma so se vrata odprla in Črni križar je na čelu svojih ljudi planil nad Saracene, ki jih je kamenje z vrha stolpa sicer oddaljilo, ki pa so se sedaj že vračali, da nadaljujejo s svojim razdiralnim delom.

Divji krik se je dvignil iz njihovih vrst, ko so zagledali križarje, toda ti so planili mimo njih preden so se mogli zbrati in jim preprečiti prehod. Bili so tako presenečeni, da so se zavedeli šele, ko so križarji dospeli do grajskih vrat in se zbrali v polkrogu okrog priprave, s katero je bilo mogoče spustiti most.